

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради

Протокол _____ № _____

Голова вченої ради

академік НАМН України професор

_____ Ю.В. Вороненко

**НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ТА ПРОГРАМА
ЦИКЛУ ТЕМАТИЧНОГО УДОСКОНАЛЕННЯ
“АМБУЛАТОРНА ХІРУРГІЯ”**

Тривалість – 0,5 місяця (78 год.)

Кафедра хірургії та судинної хірургії

Київ – 2020

ПОГОДЖЕНО

Рішення вченої ради

хірургічного факультету

Протокол _____ № _____

Голова вченої ради хірургічного факультету

доцент _____ Шуба В.Й.

СКЛАД РОБОЧОЇ ГРУПИ

1. Саволюк Сергій Іванович – завідувач кафедри хірургії та судинної хірургії, д.мед.н., професор
2. Гвоздяк Микола Миколайович – доцент кафедри хірургії та судинної хірургії, к.мед. н., доцент
3. Лисенко Віктор Миколайович – доцент кафедри хірургії та судинної хірургії, к.мед. н., доцент
4. Крестянов Микола Юхимович – асистент кафедри хірургії та судинної хірургії, к. мед. н.
5. Ходос Валентин Андрійович – доцент кафедри хірургії та судинної хірургії, д.мед. н.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма циклу тематичного удосконалення «Амбулаторна хірургія» призначена для підвищення кваліфікації лікарів: лікар-хірург. Цикл проводиться відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в НМАПО імені П.Л. Шупика з урахуванням вимог постанови Кабміну від 28.03.2018 № 302 «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я», Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабміну від 21.08.2019 № 800, наказу МОЗ України від 22.02.2019 № 446 «Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів», зареєстрованого в Мін'юсті 25.03.2019 за № 293/33264, та інших нормативних документів, що регламентують підготовку фахівців галузі знань «Охорона здоров'я» на післядипломному етапі.

Мета циклу – надати лікарям-слухачам теоретичні знання і удосконалити їх практичні навички з основ амбулаторної хірургії.

Цикл тематичного удосконалення передбачає висвітлення сучасного стану знань про амбулаторну хірургію. Завданням практичного курсу є освоєння основних оперативних втручань, які виконуються в умовах закладів охорони здоров'я першого та другого рівнів акредитації лікарями хірургами.

Програма охоплює обсяг як теоретичних, так і практично-прикладних знань, вмінь і навичок, необхідних лікарю-хірургу для належного здійснення професійної діяльності.

Програма містить 15 розділів та 32 теми, які у повній мірі розкривають принципи, теоретичні знання, практичні навички з основ амбулаторної хірургії.

За додатковими програмами включено: 1 розділ з питаннями імунопрофілактики.

У навчальному плані циклу зазначено контингент слухачів, тривалість їх навчання, розподіл годин, відведених на вивчення розділів навчальної програми. У разі необхідності, враховуючи базовий рівень знань слухачів,

кафедра може вносити корективи та доповнення до навчальних годин, які регламентовані навчальними планами, в межах 15 % від загального обсягу часу.

Навчальний план та програма циклу тематичного удосконалення доповнені переліком питань до заліку, переліком практичних навичок, списком рекомендованих джерел.

Для виконання цієї програми під час навчання передбачено такі види навчальних занять: лекції, практичні заняття, різні види семінарських занять, а також самостійну роботу слухачів.

Проміжний контроль знань здійснюється за рахунок годин, передбачених на семінарські заняття.

Для визначення рівня засвоєння програми циклу тематичного удосконалення з терміном навчання 0,5 місяця (78 годин) передбачено підсумковий залік (2 години).

Слухачам, які виконали програму і успішно склали залік, видається посвідчення про проходження циклу встановленого зразка.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
ЦИКЛУ ТЕМАТИЧНОГО УДОСКОНАЛЕННЯ
«Амбулаторна хірургія»

Тривалість: – 0,5 міс. (78 год.)

Контингент слухачів: лікар-хірург

Код	Назва розділу	Кількість навчальних годин			
		Лекції	Семін. заняття	Практ. заняття	Разом
1.	Організація роботи хірургічного кабінету амбулаторії та хірургічного відділення поліклініки	-	2		2
2.	Обстеження хворого в амбулаторії та поліклініці	-	-	2	2
3.	Асептика і антисептика	2			2
4.	Десмургія	-		2	2
5.	Знеболення в амбулаторній хірургії			2	2
6.	Пошкодження (травми).	2	4	6	12
7.	Кровотечі	2	4	6	12
8.	Пухлини		4	4	8
9	Інфекційно-запальні хірургічні захворювання	2	2	10	14
10	Захворювання кісток і хрящів, суглобів, слизових сумок, сухожиль і сухожильних піхов та хребта негнійного характеру			2	2
11	Захворювання нижніх кінцівок			4	4
12	Зовнішні черевні грижі			4	4
13	Захворювання прямої кишки			2	2
14	Захворювання сечостатевої системи			2	2
15	Гострі захворювання органів черевної порожнини			4	4
	Залік	-	2	-	2
Додаткові програми					
10	Питання імунопрофілактики		2		2
	Всього:	8	20	50	78

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ЦИКЛУ ТЕМАТИЧНОГО УДОСКОНАЛЕННЯ
«Амбулаторна хірургія»

Код	Назва розділу, теми
1	Організація роботи хірургічного кабінету амбулаторії та хірургічного відділення поліклініки
1.1	Організація роботи хірургічного кабінету амбулаторії та хірургічного відділення поліклініки.
2	Обстеження хворого в амбулаторії та поліклініці
2.1	Алгоритм первинного огляду пацієнта із гострими гнійними захворюваннями верхньої кінцівки
2.2	Тактика надання хірургічної допомоги при гнійних захворюваннях шкіри та підшкірно-жирової клітковини
2.3	Дослідження грудної клітки
2.4	Дослідження живота
3	Асептика і антисептика
3.1	Основи сучасної асептики
3.2	Профілактика госпітальної інфекції
3.3.	Основні шляхи поширення інфекції
3.4.	Проблема ВІЛ-інфекції в хірургії
4	Десмургія
4.1	Техніка накладання бинтових, косинкових, пращоподібних, клейових пов'язок і пов'язок із трубчасто-еластичних бинтів
5	Знеболення в амбулаторній хірургії
5.1	Термінальна (місцева) анестезія
5.2	Новокаїнові блокади
6	Пошкодження (травми).
6.1	Загальні поняття про травму, травматизм і принципи надання невідкладної допомоги потерпілим
6.2	Травми живота та органів черевної порожнини
6.3	Синдром тривалого стискання
7	Кровотечі
7.1	Загальні питання кровотечі та принципи її класифікування
7.2	Клініка гострої та хронічної кровотечі
7.3	Зупинка кровотечі
7.4	Серцево-легенева і церебральна реанімація
8	Пухлини.
8.1	Термінологія і класифікація новоутворень
8.2	Загальна симптоматологія і діагностика новоутворень
8.3	Основи клінічної онкології
9	Інфекційно-запальні хірургічні захворювання.
9.1	Профілактика ендогенної інфекції

	9.2	Гнійно-запальні захворювання пальців і кисті
10		Захворювання кісток і хрящів, суглобів, слизових сумок, сухожиль і сухожильних піхов та хребта негнійного характеру.
	10.1	Гнійні захворювання суглобів
11		Захворювання нижніх кінцівок
	11.1	Бешиха
	11.2	Дослідження м'язової системи і кістково-суглобового апарата
12		Зовнішні черевні грижі
	12.1	Дослідження живота
	12.2	Ультразвукові методи дослідження
13		Захворювання прямої кишки
	13.1	Дослідження прямої кишки та періанальної ділянки
14		Захворювання сечостатевих органів
	14.1	Дослідження сечовидільної системи
	14.2	Догляд за хворими після урологічних операцій
15		Гострі захворювання органів черевної порожнини
		Додаткові програми:
16		Питання імунопрофілактики

**ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК
ЦИКЛУ ТЕМАТИЧНОГО УДОСКОНАЛЕННЯ
«Амбулаторна хірургія»**

№ з/п	Назва практичної навички
1	Ампутація та екзартикуляція пальців.
2	Новокаїнові блокади.
3	Пункція суглобів.
4	Техніка накладання сучасних іммобілізаційних пов'язок.
5	Обстеження хворих на синдром діабетичної стопи
6	Техніка застосування VAC-апарату

**ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ
ДЛЯ ЦИКЛУ ТЕМАТИЧНОГО УДОСКОНАЛЕННЯ
«АМБУЛАТОРНА ХІРУРГІЯ»**

1. Вимоги до організації та устаткування кабінету лікаря-хірурга у поліклініці.
2. Методика виконання інфільтраційної анестезії.
3. Основні принципи діагностики пухлин шлунково-кишкового тракту.
4. Клінічна симптоматика випадання прямої кишки.
5. Устаткування “чистих” та “гнійних” перев’язувальних кабінетів в поліклініці.
6. Методика виконання анестезії за Н.В. Маклаковим.
7. Хірургічна техніка видалення доброякісних пухлин шкіри та підшкірно жирової клітковини.
8. Покази до хірургічного лікування геморою.
9. Обсяг хірургічної допомоги хворим вдома.
10. Анестетики, які використовуються при місцевій анестезії.
11. Основні клінічні ознаки доброякісності пухлини.
12. Клінічні симптоми раку прямої кишки.
13. Профілактична робота хірурга поліклініки.
14. Показання до загального знеболення в умовах поліклініки.
15. Характеристика доброякісних пухлин, які найчастіше зустрічаються на амбулаторно - поліклінічному прийомі хірурга.
16. Хірургічне лікування тріщин заднього проходу
17. Диспансеризація хірургічних хворих та її основна мета.
18. Вправлення вивиху плеча.
19. Хірургічне лікування карбункулів.
20. Діагностика водянки яєчка.
21. Інструментальні методи обстеження хворих в амбулаторно-поліклінічних умовах.
22. Класифікація переломів гомілки.

23. Клінічна симптоматика флегмони.
24. Методилікування водянки яєчка.
25. Методика фізичного об'єктивного дослідження хворого як цілісного організму.
26. Вправлення вивиху нижньої щелепи.
27. Методи розкриття глибоких, підапоневротичних флегмон кисті.
28. Стадіїрозвиткуаденомипростати.
29. Методика фізичного об'єктивного дослідження окремих областей, систем та органів хворого.
30. Лікування закритих переломів ребер.
31. Класифікація панариціїв.
32. Діагностика аденоми простати.
33. Спеціальні методи дослідження в умовах амбулаторії та поліклініки.
34. Класифікація ран.
35. Різновиди бешихи.
36. Клінічні картина гострого епідидиміту.
37. Поняття асептики та антисептики.
38. Фази ранового процесу
39. Етіологія, клінічна симптоматика та лікування гнійних тендовагінітів.
40. Клінічні симптоми ушкодження сечового міхура.
41. Антибіотикотерапія як один із елементів біологічної антисептики.
42. Види загоєння ран.
43. Діагностика хвороби Крона.
44. Основні клінічні симптоми гострого апендициту.
45. Стерилізація перев'язувального матеріалу та білизни.
46. Класифікація опіків та відморожень.
47. Клінічна симптоматика та лікування тендовагінітів.
48. Можливі ускладнення гострого апендициту
49. Стерилізація інструментів.
50. Причини кровотеч.

51. Методи лікування контрактури долонного апоневрозу
52. Особливості клінічної симптоматики гострого апендициту у дітей.
53. Методика накладання пов'язки « шапка Гіппократа ».
54. Класифікація кровотеч.
55. Захворювання артерій нижніх кінцівок.
56. Особливості клінічних симптомів гострого апендициту у хворих похилого віку.
57. Методика накладання торако-брахіальної пов'язки.
58. Тимчасові та остаточні методи зупинки кровотеч.
59. Клінічна симптоматика варикозного розширення поверхневих вен нижніх кінцівок.
60. Основні клінічні симптоми проривної дуоденальної виразки.
61. Методика накладання пов'язки Вельпо.
62. Методика перев'язування судинної дуги на долоні.
63. Найбільш об'єктивні проби для визначення прохідності глибоких вен нижніх кінцівок.
64. Диференційна діагностика проривних гастродуоденальних виразок.
65. Методика накладання колосовидної пов'язки на плечовий суглоб.
66. Методи зупинки кровотечі з носа.
67. Консервативне лікування варикозного розширення поверхневих вен нижніх кінцівок.
68. Клінічна картина защемленої грижі.
69. Методика накладання пов'язки на молочну залозу.
70. Покази до переливання крові.
71. Складові частини грижі.
72. Рентгенологічні ознаки непрохідності кишок.
73. Пов'язка на палець.
74. Переливання компонентів крові.
75. Класифікація гриж
76. Класифікація перитоніту.

77. Пов'язка на кисть.
78. Післятрансфузійні ускладнення, які зустрічаються найчастіше.
79. Діагностика пахових гриж.
80. Клінічна картина тромбозу та емболії брижових судин.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна література:

1. Хірургія : підручник / О.Ю. Усенко, Г.В. Білоус, Г.Й. Путінцева. — 4-е вид., випр. — К. : ВСВ «Медицина», 2017. — 416 с
2. Хірургія : підручник у двох томах / Р. О. Сабадишин [та ін.]. - Вінниця : Нова книга, 2018 - Т.1 : Загальна хірургія з основними видами хірургічної патології. Лікування хворого в хірургічному стаціонарі. - 2018. - 782 с.
3. Стандарти організації та професійноорієнтовані протоколи надання медичної допомоги хворим з невідкладною хірургічною патологією органів живота // Усенко О.Ю., Білоус Г.В., Путинцева Г.Й. Хірургія. 3-тє видання // Київ – ВСВ «Медицина» - 2015 – 416с.
4. G. Pignata, U. Bracale, F. Lazzara. Laparoscopic surgery/ Springer International Publishing Switzerland – 2016 – 97 p.
5. Хронические заболевания вен нижних конечностей. В двух частях. Варикозная болезнь нижних конечностей. Общие вопросы Щеглов Э.А. / Петрозаводск: Изд-во Петрозаводский государственный университет (ПетрГУ) - 2018. – 55с.
6. Ельшанский И.В. Амбулаторная хирургия, флебология, артрология для врачей и пациентов. Учебное пособие // КноРус – 2016 – 290с
7. Інноваційні технології лікування гострих шлунково-кишкових кровотеч / Л.Я. Ковальчук, Є.М. Шепетько, В.О. Шапринський, В.А. Шуляренко та ін; за ред. Є.М. Шепетька – Київ – Фенікс, 2014 – 424с.
8. Облитерирующий атеросклероз нижних конечностей. Патогенез. Клиника. Диагностика. Современные аспекты хирургического лечения Чарышкин А.Л. / Ульяновск: Ульяновский государственный университет, 2017. — 35 с.
9. Савельев В.С., Кириенко А.И., Андрияшкин В.В., Азарян А.С., Ахаладзе Д.Г. Сосудистая хирургия. Национальное руководство. Краткое издание /ГЭОТАР-Медиа - 2015 – 464с.

10. Шепетько Е.Н. Хирургическое лечение осложнённых юкстапапиллярных язв - Киев, 2012 – Радуга – 198с.

11. Theodore J. Saclarides, Jonathan A. Myers, Keith W. Milikan. Common surgical diseases. Third edition / Springer, New York – 2015 – 372 p

Допоміжна література:

1. Бондарев В.І., Бондарев Р.В., Васильев О.О. та ін., за ред. проф.

Кондратенко П.Г. Хірургія: підручник // Київ-Медицина, 2009. –

968с.+кольоров. вкл. 3бс.

2. Запорожан В.Н., Грубник В.В., Саенко В.Ф., Ничитайло М.Е.

Видеоэндоскопические операции в хирургии и гинекологии. Киев: Здоров'я,

1999. – 304 с.

3. Ничитайло М.Е., Скумс А.В. Повреждения желчных протоков при

холецистэктомии и их последствия. — К.:МАККОМ, 2006. — 343 с.

4. Скиба В.В. Лекції з хірургічних хвороб та атлас операцій .- Київ.- 2008.-

324с.

5. Шалимов А.А., Радзиховский А.П. Атлас операцій на органах

пищеварения (в двух томах).-Киев.-Наукова думка.-2005 – 626с.

6. Шалимов А.А., Саенко В.Ф. Хирургия пищеварительного тракта. –

К.Здоровья, 1987. – 568 с.

7. Коржик Н.П., Миронов О.М., Амбулаторнахірургія. Науково-

методичний посібник для лікарів. – К. - Книга плюс, 2010. – 264 с.

8. Гриценко В.В., Игнатов Ю.Д., Амбулаторная хирургия. Справочник

практического врача - М.,2002, -Олма Пресс.- 447с.

9. Чен Г., Сола Х.Е., Пиллемо К.Д. Руководство по технике врачебных

манипуляций. -В., 1996.- Белмедкнига. – 380с.

10. Пауткин Ю.Ф., Малярчук В.И. Поликлиническая хирургия – М. 1999

РУДН, - 256с.

11. Швецкий А. Стандартидыагностики и тактики в хирургии. – К. 2000 –

148с.

12. Черенько М.П. Справочник хирурга поликлиники.-К.: Здоров'я,1990.-304 с.
13. Основи неотложной хирургической помощи.Руководство для врачей общей практики: В 2 т. Т.1 / Под.ред. Р.Н. Калашникова.- Архангельск: Изд. центр СГМУ,2002.- 332 с.
14. Основи неотложной хирургической помощи. Руководство для врачей общей практики: В 2 т. Т.2 / Под.ред. Р.Н. Калашникова.- Архангельск: Изд. Центр СГМУ,2002.-280 с.
15. Биневич В.М. Пункции и катетеризации в практической медицине.- Санкт-петербург:ЕЛБИ-СПб,2003.-384 с.
16. Іващенко В.В. Вибрані лекції з загальної хірургії.-Донецьк: ВЕБЕР,2007.- 301 с.